

**DOKUMENTOVANOST IZGRADNJE VELIKIH ELEKTRO-
ENERGETSKIH OBJEKATA ZNAČAJNIH ZA FEDERACIJU BIH**

**DOKUMENTATION REQUIRED TO BUILD LARGE ELECTRIC
ENERGY PLANTS VALUABLE FOR THE FEDERATION OF B&H**

**Zaimović Vahid, dipl.ing.el.
JP Elektroprivreda BiH dd-Sarajevo
v.zaimovic@elektroprivreda.ba**

REZIME

Radom se obrađuje predmet kvaliteta za vođenje osnovnog procesa provođenja prostornog uređenja i procesa građenja velikih elektroenergetskih objekata.

Dokumentovanost izgradnje velikih elektroenergetskih objekata značajnih za Federaciju Bosne i Hercegovine (u daljnjem: FBiH) prezentira se putem osnovnog procesa provođenja legislative prostornog uređenja i procesa građenja.

Plansko uređenje prostora za izgradnju velikih elektroenergetskih objekata značajnih za FBiH osigurava se provođenjem planskih dokumenata. Planski dokumenti određuju organizovanje, korištenje i zaštitu prostora na načelima održivog razvoja. Korištenje zemljišta na nivou FBiH podrazumjeva građenje građevina i izvođenje drugih zahvata na uređenom građevinskom zemljištu.

Građenje i drugi zahvati u prostoru mogu se odobriti samo u urbanim područjima i na građevinskom zemljištu utvrđenim dokumentima prostornog uređenja. Za izgradnju velikih elektroenergetskih objekata značajnih za FBiH pribavljaju se dokumenti na osnovu legislative i potrebnih priloga.

Ključne riječi: dokumenti, planiranje, prostor, građenje, elektroenergetski objekti, zemljište

SUMMARY

The paper explores the issue of quality in managing the basic process of urban planning implementation and the process of building large electric energy plants.

The documentation required to build large electric energy plants valuable for the Federation of Bosnia and Herzegovina (FBiH) is presented through the implementation of the basic process of urban planning regulations and the process of building.

The realisation of the planning required to build large electric energy plants valuable for the FBiH is insured by implementing the planning documents. Planning documents define the structure, utilisation and environment protection issues based on the sustainable development principles.

The utilisation of land in FBiH implies building structures and carrying out other building activities on a planned building site.

Building and other interventions on a piece of land may be authorised only in urban areas and on the building land established as such in the documents issued by the urban planning administration.

To build large electric energy plants valuable for the FBiH documents need to be procured required under the statutory regulations.

Key words: documentation, planning, land, building, electric energy plants, quality

1. UVOD

Veliki elektroenergetski objekti prema postojećoj legislativi su:

- elektrane snage iznad 5 MW,
- dalekovodi iznad 35 kV

Planiranjem, u smislu Zakona [1] smatra se plansko upravljanje, korištenje zemljišta i zaštita prostora FBiH kao posebno vrijednog i ograničenog dobra.

Planiranje u FBiH osigurava Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlament) i Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada), zakonodavni i izvršni organi kantona i službe za upravu jedinica lokalne samouprave donošenjem planskih dokumenata i drugih dokumenata i propisa određenih Zakonom.

Pripremne aktivnosti investitora su:

- planiranje investicionog projekta kroz godišnji ili višegodišnji plan,
- priprema investicione dokumentacije (analiza stanja, studije, istraživanja, idejna rješenja, idejni projekat i sl.)
- donošenja odluke o realizaciji investicije,

2. PLANSKI DOKUMENTI

Planski dokumenti određuju svrsishodno organiziranje, korištenje i namjenu zemljišta, te mjere i smjernice za zaštitu prostora.

Planski dokumenti su [1]:

- 1) prostorni plan:
  - prostorni plan FBiH,
  - prostorni plan kantona,
  - prostorni plan područja posebnih obilježja,
  - prostorni plan općine (osim za općine koje ulaze u sastav gradova Sarajevo i Mostar);
- 2) urbanistički plan;
- 3) detaljni planski dokumenti:
  - regulacioni planovi,
  - urbanistički projekti.

Obavezno je donošenje sljedećih planskih dokumenata:

- 1) za teritorij FBiH - Prostorni plan FBiH,
- 2) za teritorij kantona - Prostorni plan kantona,
- 3) za gradove Mostar i Sarajevo - Urbanistički plan grada,
- 4) za općine na području gradova Sarajevo i Mostar - Prostorni plan općine,
- 5) za područja od značaja za Federaciju - Prostorni plan područja posebnih obilježja,
- 6) za urbano područje općine u kojoj je smješteno sjedište kantona - urbanistički plan,
- 7) za područja za koja je takva obaveza utvrđena planom šireg područja - regulacioni plan i urbanistički projekt.

3. PROSTORNI PLANOVI

Prostornim planom FBiH utvrđuju se područja od značaja za FBiH, a naročito:

- objekti i trase privredne (magistralne) infrastrukture od međunarodnog, državnog i federalnog značaja, kao i interes dvaju ili više susjednih kantona (cestovna, vodoprivredna, energetska, telekomunikacijska i druga infrastruktura sa objektima);

Osnova za potrebnu dokumentaciju velikih elektroenergetskih objekata značajnih za FBiH su:

-Prostorni plan FBiH,

-Prostorni plan područja posebnih obilježja,

Prostorni plan FBiH donosi Parlament na prijedlog Vlade na period od dvadeset godina.

Područje posebnog obilježja FBiH utvrđuje se naročito za:

-područje izgradnje velikih hidroenergetskih građevina (više od 30 MW instalirane snage)

utvrđeno Prostornim planom FBiH;

-Prostorni plan kantona radi se na osnovu Prostornog plana FBiH i Programa mjera za odnosni prostor [2].

Program mjera i aktivnosti za provedbu plana i Odluka o provođenju prostornog plana kantona sastavni su dijelovi plana.

- Kanton može donijeti prostorni plan posebnih obilježja za područja od značaja za kanton, ako se Prostornim planom kantona utvrdi potreba i ako nije utvrđeno kao područje od značaja za Federaciju.

- Prostorni plan općine radi se na osnovu Prostornog plana kantona i Programa mjera kantona, uz uvažavanje prirodnih, kulturno-historijskih i pejzažnih vrijednosti prostora općine.

Program mjera i aktivnosti za provedbu plana u kratkoročnom periodu i Odluka o provođenju prostornog plana općine sastavni su dijelovi plana.

Urbanistički plan donosi se na osnovu Prostornog plana kantona, odnosno općine.

Granice urbanog područja za koje se donosi urbanistički plan utvrđuju se Prostornim planom kantona, općine, odnosno područja posebnog obilježja.

Urbanistički i detaljni plan za uža područja unutar područja posebnih obilježja FBiH, čija se obaveza donošenja utvrđuje Prostornim planom područja posebnih obilježja FBiH donosi Parlament.

Urbanističkim planom utvrđuje se obaveza izrade detaljnih planova uređenja prostora za uža područja unutar prostornog obuhvata tog plana.

4. KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA RADI GRAĐENJA

Korištenje zemljišta na nivou FBiH vrši se u skladu sa planskim dokumentima FBiH.

Obzirom da nije donešen Prostorni plan FBiH do donošenja Prostornog plana FBiH primjenjuje se Prostorni plan Bosne i Hercegovine za period od 1981. do 2000. godine u dijelu koji nije u suprotnosti sa Ustavom FBiH.

-Do donošenja Prostornog plana FBiH područja od značaja za Federaciju utvrđuje Parlament na prijedlog Vlade.

Neki kantoni su donijeli Kantonalne prostorne planove, a neki nisu. Slično je stanje i sa donošenjem općinskih prostornih planova od strane općinskih vijeća.

Vidno je da je sa gledišta investitora u cilju ostvarenja investicionih poduhvata složen prostorni ambijent, obzirom na višestepenosti nivoa nadležnosti planiranja prostora.

Pod korištenjem zemljišta u smislu Zakona podrazumijeva se izgradnja građevina i izvođenje drugih zahvata u prostoru iz nadležnosti FBiH.

Građevinom se smatra građevinski objekt trajno povezan sa tlom koji se sastoji od građevinskog sklopa i ugrađene opreme, koji u okviru tehnološkog procesa zajedno čine tehnološku cjelinu, kao i samostalno postrojenje trajno povezano sa tlom.

Građenje i drugi zahvati u prostoru mogu se odobriti samo u urbanim područjima i na građevinskom zemljištu.

Izuzetno, izvan granica urbanog područja, odnosno građevinskog zemljišta može se, odobriti građenje.

Zahtjev za izdavanje urbanističke saglasnosti podnosi investitor Federalnom ministarstvu prostornog uređenja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Na osnovu prethodno pribavljenog mišljenja kantonalnog ministarstva prostornog uređenja Ministarstvo izdaje urbanističku saglasnost za izgradnju:

- 1) građevina i zahvata koji se odvijaju na teritoriju dvaju ili više kantona;
- 2) građevina i zahvata od značaja za FBiH na prostorima i područjima od značaja za FBiH;
- 3) na međudržavnoj granici;
- 4) slobodnih zona;
- 5) građevina i vršenje djelatnosti i zahvata koji mogu u znatnoj mjeri uticati na okoliš, život i zdravlje ljudi FBiH i šire.

Izuzetno za građevinu koja se namjerava graditi u prostoru za koji su doneseni detaljni planski dokumenti (regulacioni plan ili urbanistički projekt) ne izdaje se urbanistička saglasnost nego Ministarstvo utvrđuje urbanističko-tehničke uslove.

Građenju građevine može se pristupiti samo na osnovu izdatog odobrenja za građenje.

Odobrenje za građenje izdaje se za građenje građevine u cjelini.

Odobrenje za građenje građevina izdaje Ministarstvo. Izuzetno uz zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje ne prilaže se urbanistička saglasnost u skladu Zakona. Ministarstvo je dužno u postupku izdavanja odobrenja za građenje utvrditi da li je glavni projekt izrađen u skladu sa uslovima datim u urbanističkoj saglasnosti ili urbanističko-tehničkim uslovima za građevine i u skladu Zakona. Odobrenje za građenje za složenu građevinu može se izdati za jednu ili više građevina koje su sastavni dio složene građevine.

Prije podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za građenje investitor je dužan pribaviti načelno odobrenje za građenje za složenu građevinu.

Načelnim odobrenjem za građenje, na zahtjev investitora, određuju se dijelovi složene građevine, funkcionalne i/ili tehnološke veze između dijelova složene građevine, te redoslijed izdavanja pojedinačnih odobrenja za građenje. Ministarstvo na zahtjev investitora može izdati odobrenje za građenje za pripremne radove.

Nadzor nad izvođenjem radova vrši nadzorni organ u skladu sa zakonskom regulativom [3].

Uvidom na terenu vrši se kontrola primjenjenih tehničkih i drugih rješenja, primjena mjera zaštite na radu, te se po potrebi daju uputstva i nalozi izvođaču radova. U specifičnim slučajevima konsultuje se sa projektantom radi pribavljanja saglasnosti na predloženu veću izmjenu projekta za izvođenje. Nadzorni organ ovjerava građevinski dnevnik i građevinsku knjigu [4].

Izgrađena građevina u skladu Zakona, ili njen dio koji predstavlja ekonomsko-tehničku cjelinu, koja se kao takva može samostalno koristiti, može se početi koristiti, odnosno staviti u pogon, te izdati rješenje za obavljanje djelatnosti po posebnom propisu tek nakon što Ministarstvo izda odobrenje za upotrebu.

Odobrenje za upotrebu izdaje se nakon izvršenog tehničkog pregleda.

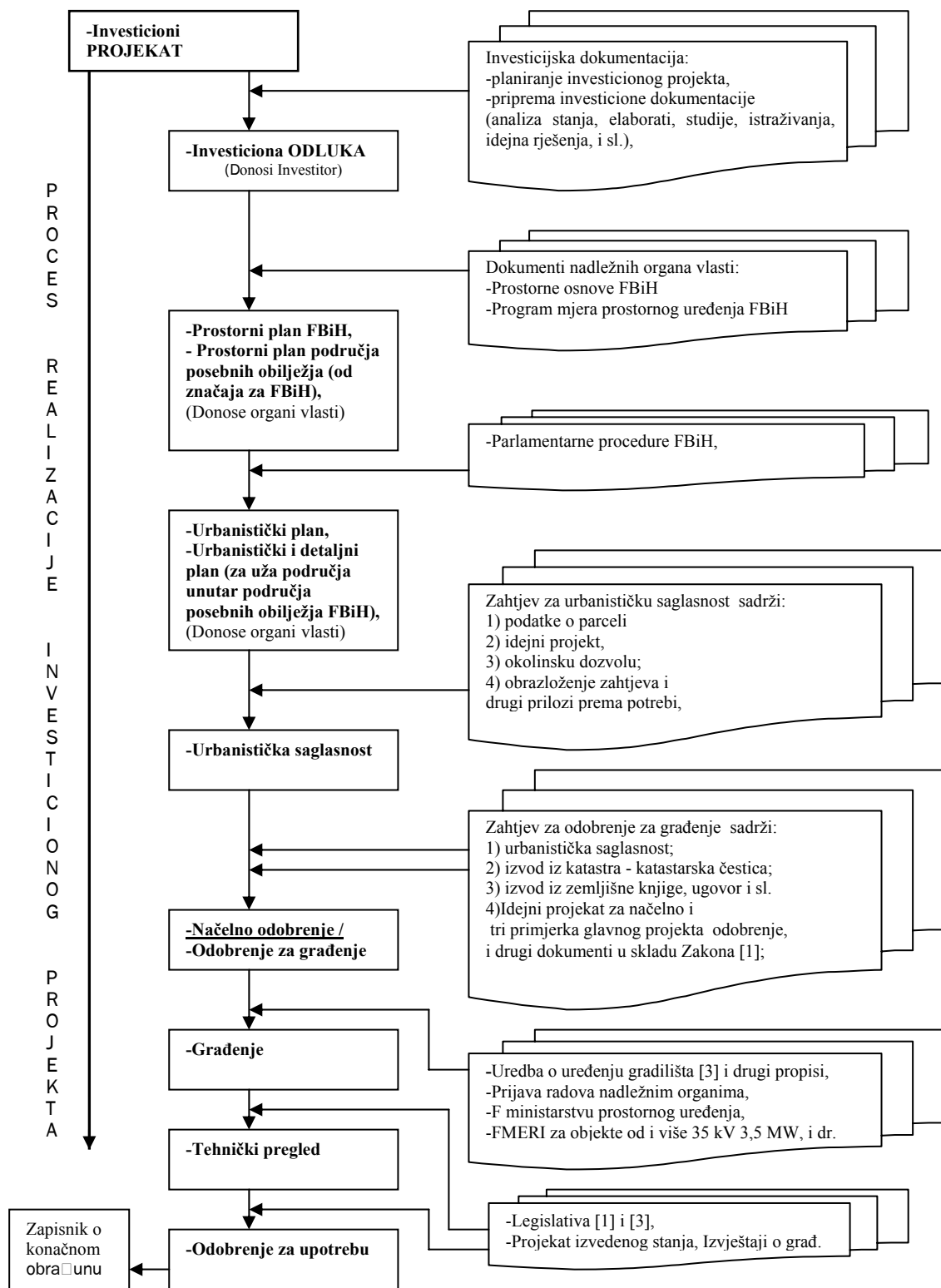
Tehničkim pregledom utvrđuje se da je građevina izgrađena u skladu sa tehničkom dokumentacijom na osnovu koje je izdato odobrenje za građenje, tehničkim propisima i normativima, kao i uvjetima za odnosnu građevinu utvrđenim posebnim propisima.

Tehničkim pregledom utvrđuje se i da ne postoje nedostaci i nepravilnosti na objektu i da ne mogu prouzrokovati opasnost po stabilnost objekta, odnosno po život ili zdravlje ljudi, saobraćaj ili susjedne objekte [5].

U postupku dokumentovanosti izgradnje velikih elektroenergetskih objekata primjenjuje se lex generalis Zakon o upravnom postupku ukoliko odredbama lex specialis Zakonom nije drugačije utvrđeno [6].

Na osnovu Zapisnika o konačnom obračunu se vrši unos izgrađenog objekta u popis stalnih sredstava.

**MODEL DOKUMENTOVANOSTI IZGRADNJE
VELIKIH ELEKTROENERGETSKIH OBJEKATA ZNAČAJNIH ZA FBiH**

Slika 1. Model dokumentovanosti izgradnje velikih elektroenergetskih objekata značajnih za FBiH

5. ZAKLJUČAK

Planiranje u FBiH osiguravaju zakonodavni i izvršni organi vlasti u FBiH.

Urbanističku saglasnosti za velike elektroenergetske objekte značajne za Federaciju Bosne i Hercegovine izdaje Federalno ministarstvo prostornog uređenja. Odobrenje za građenje izdaje se za građenje građevine u cjelini. Za složenu građevinu odobrenje za građenje može se izdati za jednu ili više građevina koje su sastavni dio složene građevine.

Predhodno je za velike elektroenergetske objekte značajne za Federaciju Bosne i Hercegovine potrebno pribaviti načelno odobrenje za građenje.

Odobrenje za upotrebu izdaje se nakon izvršenog tehničkog pregleda.

Za investitora kvalitet je binaran kojem daje mjeru 1 V 0 - ili jeste dobio odobrenje za upotrebu ili nije. Investitor mora pribaviti i saglasnost za obavljanje djelatnosti što je predmet posebnih propisa.

6. LITERATURA

- [1] Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 25/06, 72/07, 32/08),
- [2] Zakonu o prostornom uređenju ("Službene novine Zeničko dobojskog kantona", br. 29/07),
- [3] Uredba o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i sudionicima u građenju ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/07, 34/08),
- [4] Zaimović Vahid, dipl.ing.el.- Pripremni materijali za: Uvjerenje o položenom stručnom ispitu iz oblasti elektrotehnike, smjer elektroenergetsk i Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Broj: 05/1-34-8-1089/08, Sarajevo, 18. 11. 2008. godine,
- [5] Zaimović Vahid, dipl.ing.el. - Pripremni materijali za: Uvjerenje PROTIVEKSPLOZIJSKE ZAŠTITE, o osposobljenosti rukovođenja, održavanja, montaži, popravci, nadzoru i projektovanju protiveksplozijskih zaštićenih uređaja i instalacija namijenjenih na nadzemnim mjestima, Fakultet elektrotehnike i mašinstva u Tuzli. Broj:05-338-1/99 Tuzla,26.06.1999.godine,
- [6] Zaimović Vahid, dipl.ing.el. - Pripremni materijali za: Uvjerenje o položenom stručnom ispitu službenika organa uprave i službi za upravu Federalno ministarstvo pravde Broj:04-34-3-741/03, Sarajevo, 04. 07. 2003. godine,